

CUVÂNT ÎNAINTE

Mecanismul de protecție consacrat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale se aplică unui număr de peste 800 de milioane de cetățeni din 47 de state membre semnatare ale Convenției. O dată cu creșterea celebrității Curții Europene a Drepturilor Omului printre resortisanții statelor membre, aceasta s-a văzut pusă în fața unei noi provocări creșterea exponențială a numărului de plângeri.

Dacă în 1999 pe rolul Curții erau aproximativ 8.400 de plângeri și aproape 50.000 în 2008, la 31 august 2010, pe rolul Curții se aflau aproximativ 138.000 de plângeri. 56,1% dintre aceste plângeri privesc doar 4 din cele 47 de state-părți la Convenție. Din păcate, 12.000 dintre aceste cereri, adică 8,8%, privesc România.

Devenită parte a Convenției Europene la 20 iunie 1994, odată cu ratificarea acesteia, România era obligată să-și adapteze sistemul instituțional celui solicitat de exigențele acesteia. După aproape 16 ani de la implementarea în țara noastră, Convenția Europeană a Drepturilor Omului s-a dovedit un instrument eficace de reformă instituțională. În toți acești ani de aplicabilitate a Convenției, societatea românească a trecut prin diferite etape, de la necunoașterea și, implicit, ignorarea totală a acestui instrument juridic, până la aplicarea sa pe scară largă, mai ales în cadrul activității de judecată, și, uneori, ignorarea drepturilor și libertăților prevăzute de Convenție, fie din necunoaștere, fie în mod intenționat, ca urmare a unor calcule de moment, cu consecințe negative însă în plan instituțional.

Impactul Convenției s-a făcut simțit în țara noastră în mod deosebit, atât printre practicieni, cât și în rândul opiniei publice, ca urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a hotărârilor în cauzele *Brumărescu și Pantea*. Prima dintre ele a avut un impact de durată care se resimte și în prezent, deschizând o cutie a Pandorei în materia imobilelor naționalizate. Cea de-a doua a determinat schimbarea radicală a Codului de procedură penală.

După 16 ani, un fapt este incontestabil: toată lumea știe de existența CEDO. Un singur aspect mai trebuie reglat: utilizarea Convenției Europene în spiritul și litera ei și utilizarea căii de recurs la Curtea Europeană conform competențelor pe care aceasta le are. Realizarea acestui deziderat ar duce în mod cert, atât la scăderea numărului de plângeri la Curte, cât și a celui de încălcări ale drepturilor și libertăților prevăzute de Convenție.

În acest context, lucrarea **Hotărârile CEDO în cauzele împotriva României din perioada 1994-2009. Analiză, consecințe, autorități potențial responsabile**, elaborată de un grup de practicieni entuziaști și experimentați în utilizarea instrumentului convențional, prezintă în premieră pentru spațiul publicistic românesc o analiză a „jurisprudenței negative” a României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și identificarea autorităților care se fac responsabile de aceste disfuncționalități. Analizarea de către autori și a „jurisprudenței pozitive”, din ce în ce mai dezvoltată în ultimii ani, adică a cauzelor în care plângerile îndreptate împotriva statului român sunt respinse sau a celor în care România are calitatea de terț intervenient, ar fi făcut din acest studiu unul exhaustiv. Opțiunea rămâne însă deschisă pentru viitor.

Totuși, prezenta analiză pare să nu reprezinte doar un exercițiu profesional, ci și o luare de poziție, mai exact atitudinea unor judecători față de atitudinea de ignorare a legalității sau de tolerare a nelegalității de către alți funcționari, fie că sunt reprezentanți ai puterii legislative, executive sau judecătorești. Având în vedere efortul deosebit al autorilor de a individualiza erorile instituționale care au generat încălcări ale Convenției, ar fi nedreaptă utilizarea statisticilor alcătuite de aceștia în alte scopuri decât cel dorit de autori, respectiv prevenția generală sau, mai exact, evitarea „greșelilor persistente. Astfel, încercarea de a folosi prezentul studiu exclusiv în scopul identificării „vinovaților” și „înfierarea” acestora ar însemna o risipire inutilă a energiilor și o deturnare de la scopul și necesitatea unui asemenea demers preventiv. Fără a cunoaște exact metoda de calcul a „procentelor de culpabilitate” utilizată de autori, apreciez însă că acestea reprezintă doar un element de noutate în spațiul publicistic, și nu valoarea intrinsecă a lucrării, care rezultă din profesionalismul analizei cazuisticii Curții Europene. Experiența autorilor, așa cum am evocat și mai sus, vine ca o garanție a pertinentei argumentației folosite la analiza fiecărei hotărâri.

Așadar, îmi manifest speranța că lucrarea va reprezenta un instrument util de diseminare a

practicii Curții Europene și va fi citită nu numai de către profesioniști ai dreptului, ci și de alte categorii de cititori.

Răzvan Horațiu Radu
Subsecretar de Stat
Agentul Guvernamental pentru
Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Ministerul Afacerilor Externe